

САОПШТЕЊЕ

FIRST RELEASE

Молимо кориснике да приликом употребе података обавезно наведу извор
Users are kindly requested to mention the data source

ГОДИНА/ YEAR IV

САРАЈЕВО, 30.04. 2020.

БРОЈ/ NUMBER 1

НАУКА, ТЕХНОЛОГИЈА И ИНОВАЦИЈЕ

ИНОВАТИВНЕ АКТИВНОСТИ ПРЕДУЗЕЋА, 2016-2018

INNOVATION ACTIVITY OF ENTERPRISES, 2016- 2018

Агенција за статистику Босне и Херцеговине објављује податке о иновативним активностима предузећа, референтни период 2016-2018. Подаци су прикупљени на основу спроведеног двогодишњег *Истраживања о иновативним активностима предузећа у Босни И Херцеговини (ИНОВ)*. Истраживање је спроведено на узорку од 3.116 предузећа и стопа одговора предузећа која су испунила упитник је 67,8%.

Иновативно активна предузећа су предузећа која су у посматраном периоду имала завршене активности у вези са иновацијама производа или процеса и/или текуће иновативне активности (активности које су биле у току на крају 2018. године) и/или напуштене иновативне активности и/или интерне активности истраживања и развоја и/или уговорене активности истраживања и развоја. Иновативне активности могу довести до иновације, бити у току, одложене или напуштене у посматраном периоду.

Од укупног броја предузећа, 35,6% је провело бар једну од наведених иновативних активности у периоду посматрања 2016-2018. У истом периоду посматрања, 64,4% предузећа није проводило иновативне активности.

Иновативна активност предузећа повећава се са њиховом величином, тако да је 59,4% иновативно активних предузећа у посматраном броју великих предузећа (250 и више запослених), затим 46,6% у посматраном броју средњих предузећа (50-249 запослених), док је 31,5% иновативних предузећа из групе малих предузећа (10-49 запослених).

Посматрано по подручјима Класификације дјелатности БИХ 2010, која садржајно и структурно у потпуности одговара ЕУ Статистичкој класификацији дјелатности NACE Rev 2., највише иновативно активних предузећа припадају подручју Информације и комуникације, њих 63,9%, а најмање иновативно активних предузећа припадају подручју Вађењу руде и камена, њих 17,9%.

Agency for statistic of Bosnia and Herzegovina is publishing data on innovation activity of enterprises referring to the period 2016-2018, obtained through the biennial Survey on innovation activities of enterprises in Bosnia and Herzegovina (INOV). The Survey was carried out on the sample consisting of 3.116 enterprises, with the response rate of enterprises, which completed the questionnaire of 67.8%.

Innovation-active enterprises are those that, in the observation period, have had completed product or process innovation activities and/or ongoing innovation activities at the end of 2018 and/or abandoned innovation activities and/or in-house research and development activities and/or contract-out research and development activities. Innovation activities in the observation period may result in innovation, be ongoing, delayed or abandoned

Out of the total number of enterprises, 35.6% introduced at least one of the above innovation activities in the observation period 2016-2018. In the same observation period, 64.4 % of enterprises have not implemented innovative activities.

Innovation activity of enterprises increases as their size increases. Thus, 59.4% of enterprises in the observed number of large enterprises (250 employees and more) were innovation-active, 46.6% in the observed number of medium enterprises (between 50 and 249 employees), while 31.5% of enterprises in the group of small enterprises (between 10 and 49 employees) were innovation-active.

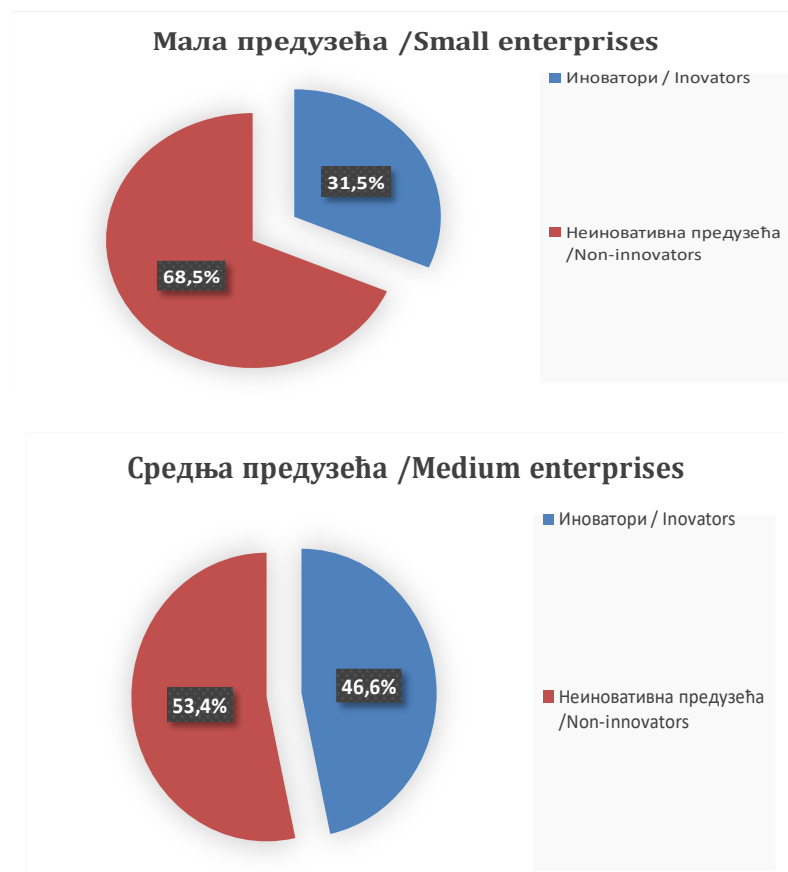
By section of the Classification of Economic Activities 2010, which in its content and structure fully complies with the Statistical Classification of Economic Activities of the EU, NACE Rev.2, the largest number of innovation-active enterprises was recorded in the section Information and communication, 63.9%, and the least innovative enterprises was recorded in the section Mining and quarrying, 17.

1. ПРЕДУЗЕЋА ПРЕМА ИНОВАТИВНОСТИ И ВЕЛИЧИНИ У ПЕРИОДУ 2016-2018

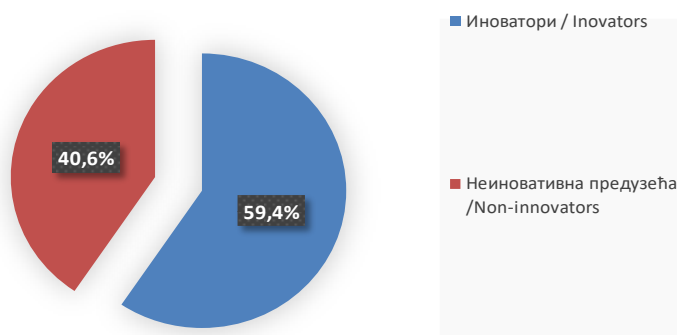
ENTERPRISES INNOVATION ACTIVITY AND BY SIZE OF ENTERPRISES, 2016-2018

	Укупно <i>Total</i>	Иноватори <i>Innovators</i>	Неиновативна предузећа <i>Non-innovators</i>	Удио иноватора, % <i>Share of innovators, %</i>	
УКУПНО	5 833	2079	3754	35,6	TOTAL
Мала	4 447	1402	3045	31,5	<i>Small</i>
Средња	1 142	532	610	46,6	<i>Medium</i>
Велика	244	145	99	59,4	<i>Large</i>

Графикон 1. Предузећа према иновативности и величини, 2016-2018
Graph 1. Enterprises by innovation activity and by size of enterprises, 2016-2018

Велика предузећа /Large enterprises

2. ПРЕДУЗЕЋА ПРЕМА ИНОВАТИВНОСТИ И ПОДРУЧЈУ ДЈЕЛАТНОСТИ У ПЕРИОДУ 2016-2018

ENTERPRISES INNOVATION ACTIVITY AND BY SECTION OF ACTIVITY OF ENTERPRISES, 2016-2018

Подручје дјелатности	Укупно <i>Total</i>	Иноватори <i>Innovators</i>	Неиновативна предузећа <i>Non-innovators</i>	Удио иноватора % <i>Share of innovators %</i>	<i>Section of activity</i>
УКУПНО	5 833	2 078	3 755	35,6	TOTAL
В- Вађење руда и камена	69	12	57	17,4	<i>B-Mining and quarrying</i>
С- Прерађивачка индустрија	1 836	802	1 034	43,7	<i>C- Manufacturing</i>
Д- Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	43	11	32	25,6	<i>D- Electricity, gas, steam and air -conditioning supply</i>
Е- Снабдијевање водом, канализација, управљање отпадом и дјелатности санације животне средине	209	62	147	29,7	<i>E-Water supply, sewerage, waste management and remediation activities</i>
Ф- Грађевинарство	698	167	531	23,9	<i>F- Construction</i>
Г -Трговина на велико и мало,поправка молторних возила и мотоцикала	1 921	639	1 282	33,3	<i>G- Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Н-Саобраћај и складиштење	472	119	353	25,2	<i>H- Transport and storage</i>
Ј- Информације и комуникације	249	159	90	63,9	<i>J- Information and communication</i>
К- Финансијске дјелатности и	90	48	42	53,3	<i>K- Financial and insurance</i>

дијелатности осигурања					activities
М- Стручне, научне и техничке дјелатности	246	59	187	24,0	M-Professional, scientific and technical activities

3. ПРЕДУЗЕЋА ПРЕМА ВРСТИ ИНОВАТИВНИХ АКТИВНОСТИ И ВЕЛИЧИНИ ПРЕДУЗЕЋА, 2016-2018

ENTERPRISES BY TYPE OF INNOVATION ACTIVITY AND BY SIZE OF ENTERPRISES, 2016-2018

	Укупно <i>Total</i>	Иноватори <i>Innovators</i>						
		Предузећа која су имала само иновацију производа <i>Enterprises with product innovations only</i>		Предузећа која су имала само иновацију пословног процеса <i>Enterprises with business process innovation only</i>		Предузећа која су имала иновацију производа и иновацију пословног процеса истовремено <i>Enterprises with both product and business process innovations</i>		
		број/ number	%	број/ number	%	број/ number	%	
УКУПНО	2 079	1 273	21,8 %	1 019	17,5%	1 062	18,2%	TOTAL
Мала	1 402	857	19,3%	664	14,9%	684	15,4%	<i>Small</i>
Средња	532	320	28,0%	299	26,2%	297	26,0%	<i>Medium</i>
Велика	145	96	39,4%	55	22,7%	81	33,3%	<i>Large</i>

Иновација производа је нови или побољшани производ (роба или услуга) која се значајно разликује од претходних производа или услуга предузећа, а која је имплементирана на тржишту. У периоду 2016 – 2018. године, 21,8% предузећа је увело иновацију производа.

A product innovation is a new or improved good or service that differs significantly from the enterprise's previous goods or services and which has been implemented on the market. In the period 2016 – 2018, 21.8% of enterprises introduced product innovation

Иновација пословног процеса је нови или побољшани пословни процес који је уведен на једну или више пословних функција који се значајно разликују од претходних пословних функција и који је имплементиран у предузећу. У периоду 2016 – 2018. године, 17,5% предузећа је увело иновацију пословног процеса.

A business process innovation is a new or improved business process for one or more business functions that differs significantly from the enterprise's previous business processes and which has been brought into use by the enterprise. In the period 2016 – 2018, 17.5% of enterprises introduced business process innovation

Графикон 2. Предузећа према врсти иновативности и величини, 2016-2018
Graph 2 Innovation activity of the enterprises by activities and by size, 2016-2018

4. ИНОВАТИВНА ПРЕДУЗЕЋА ПРЕМА АКТИВНОСТИМА ИНОВАЦИЈЕ ПРОИЗВОДА И ИНОВАЦИЈЕ ПОСЛОВНОГ ПРОЦЕСА 2016 - 2018

INNOVATION-ACTIVE ENTERPRISES BY ACTIVITIES OF PRODUCT INNOVATION AND BUSINESS PROCESS INNOVATION, 2016 - 2018

	број предузећа / number of enterprises				
	Укупно <i>Total</i>	Мала <i>Small</i>	Средња <i>Medium</i>	Велика <i>Large</i>	
Иноватори производа / Product innovators					
Нове или знатно побољшане производе	1 181	796	292	93	<i>New or improved goods</i>
Нове или знатно побољшане услуге	1 069	727	250	92	<i>New or improved services</i>
Иноватори пословног процеса / Business process innovators					
Методe за производњу робе или пружање услуга	772	476	227	69	<i>Methods for producing goods or providing services</i>

Логистика, методе испоруке или дистрибуције	603	384	167	53	<i>Logistics, delivery or distribution methods</i>
Методе за обраду информација или комуникацију	793	528	190	75	<i>Methods for information processing or communication</i>
Методе за рачуноводствене или друге административне послове	662	399	199	64	<i>Methods for accounting or other administrative operations</i>
Пословне праксе за организационе процедуре или спољне односе	466	284	135	47	<i>Business practices for organizing procedures or external relations</i>
Методе за организовање радне одговорности, доношење одлука или управљање људским ресурсима	670	385	212	73	<i>Methods of organizing work responsibility, decision making or human resource management</i>
Маркетиншке методе за промовисање, паковање, утврђивање цијена, пласирање производа или рекламација	720	439	217	64	<i>Marketing methods for promotion, packaging, pricing, product placement or after sales services</i>

5. ПРЕДУЗЕЋА ПРЕМА ВРСТИ ИНОВАТИВНЕ АКТИВНОСТИ КОЈЕ СУ ПРОВЕЛИ У ПЕРИОДУ 2016 – 2018
ENTERPRISES BY TYPE OF INNOVATION ACTIVITY REALISED IN THE PERIOD 2016 – 2018

број предузећа/number of enterprises

	Укупно <i>Total</i>	Мала <i>Small</i>	Средња <i>Medium</i>	Велика <i>Large</i>	
Завршене активности у вези са иновацијама производа или процеса	718	439	194	85	<i>Completed product or process innovation activities</i>
Текуће иновативне активности (активности у току и на крају 2018. године)	453	273	124	56	<i>Ongoing innovation activities at the end of 2018</i>
Напуштене иновативне активности	73	39	20	14	<i>Abandoned innovation activities</i>
Властите активности истраживања и развоја	456	285	110	61	<i>In - house research and development activities</i>
Уговорене активности истраживања и развоја за друга предузећа	88	49	22	17	<i>Contract - out R&D to the other enterprises or to public or private research organisations</i>

6. СТРАТЕГИЈЕ КОЈЕ СУ ПРЕДУЗЕЋА ОЗНАЧИЛА ВЕОМА ЗНАЧАЈНИМ ЗА ПОСЛОВАЊЕ У ПЕРИОДУ 2016 – 2018.

STRATEGIES MARKED BY ENTERPRISES AS HIGHLY IMPORTANT TO THE ECONOMIC PERFORMANCE OF ENTERPRISE IN THE PERIOD 2016 – 2018

број предузећа/number of enterprises

	Укупно <i>Total</i>	Мала <i>Small</i>	Средња <i>Medium</i>	Велика <i>Large</i>	
Фокус на побољшање постојећих производа или услуга	2 692	1 924	622	146	<i>Focus on improving existing goods or services</i>
Фокус на увођење нових производа или услуга	1 451	1 059	307	85	<i>Focus on introducing new goods or services</i>
Фокус на ниске цијене (цјеновно вођство)	805	576	181	48	<i>Focus on low-price (price leadership)</i>
Фокус на високом квалитету (вођство у квалитету)	3 148	2 256	717	175	<i>Focus on high-quality (quality leadership)</i>
Фокус на широку понуду производа или услуга	1 375	988	322	65	<i>Focus on a broad range of goods or services</i>
Фокус на један или мали број кључних производа или услуга	1 039	795	193	51	<i>Focus on one or a small number of key goods or services</i>
Фокус на задовољавање постојећих клијената	3 313	2 400	738	175	<i>Focus on satisfying established customer groups</i>
Фокус на постизање нове групе клијената	2 507	1 813	565	129	<i>Focus on reaching out to new customer groups</i>
Фокус на стандардизованим производима или услугама	1 473	1 037	334	102	<i>Focus on standardized goods or services</i>
Фокус на рјешења прилагођена клијентима	2 301	1 638	519	144	<i>Focus on customer-specific solutions</i>

Од укупног броја предузећа, највећи број предузећа стратегије „фокус на задовољење постојећих клијената“ и „фокус на висок квалитет“ је означио веома значајним у свом пословању.

The largest number of enterprises marked the strategies „focus on satisfying established customer group“s and „focus on high quality“ as very important to their economic performance.

Истраживање је показало да је само 6,4% предузећа која су сарађивала с другим предузећима или организацијама у истраживању и развоју или другим иновационим активностима.

The survey showed that only 6.4% of enterprises that have cooperated with other enterprises or organizations in the research and development or other innovation activities.

Предузећа која су највише сарађивала с другим предузећима или организацијама у истраживању и развоју или другим иновацијским активностима долазе из сектора Ј- Информације и комуникације, њих 12,9% и из сектора К- Финансијске дјелатности и дјелатност осигурања, њих 26,7%.

Enterprises that most co-operated with other enterprises or organisations on R&D or other innovation activities came from sector of activity J- Information and communication 12,9% and sector of activity K- Financial and insurance activities , 27,7%.

7. ПРЕДУЗЕЋА КОЈА СУ У ПЕРИОДУ 2016 – 2018. ГОДИНЕ КУПИЛА МАШИНЕ, ОПРЕМУ ИЛИ СОФТВЕР ПРЕМА ТЕХНОЛОГИЈАМА КОЈЕ КОРИСТЕ У ПОСЛОВАЊУ
ENTERPRISES THAT PURCHASED MACHINERY, EQUIPMENT OR SOFTWARE BASED ON TECHNOLOGY THEY USED IN BUSINESS IN THE PERIOD 2016-2018

	број предузећа/number of enterprises								
	Укупно <i>Total</i>	%	Мала <i>Small</i>	%	Средња <i>Medium</i>	%	Велика <i>Large</i>	%	
Истој или побољшаној технологији коју је предузеће раније користило	3 655	62,7	2 586	58,2	862	75,5	206	84,4	<i>The same or improved technology previously used in enterprise</i>
Новој технологији коју предузеће раније није користило	1 250	21,4	773	17,4	366	32,0	111	45,4	<i>New technology that was not previously used in enterprise</i>

Истраживање је показало да је у посматраном периоду 62,7 % предузећа купило машине, опрему или софтвер на бази исте или побољшане технологије коју је раније већ користило.

The survey showed that in the observed period, 62.7% of enterprises purchased machines, equipment or software based on the same or improved technology that they had previously use

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Истраживање о иновативним активностима предузећа је у потпуности усклађено са истраживањем које се у Европској унији спроводи сваке двије године под насловом „ Community Innovation Survey“.

Циљну популацију овог истраживања чине предузећа у Босни и Херцеговини која припадају подручјима Б-М Класификације дјелатности БиХ (КД БиХ 2010) и која имају 10 и више запослених радника, сагласно Регулативи Европске уније број 995/2012, која прописује детаљна правила за спровођење Одлуке бр.1608/2003 Европског парламента и Вијећа о производњи у развоју статистике науке и технологије.

Основни оквир за статистичко истраживање о иновативним активностима предузећа у периоду 2016-2018 издвојен је из Статистичког пословног регистра. Величина узорка на којем је спроведено статистичко истраживање је 3.116 малих, средњих и великих пословних субјеката. Стопа одговора предузећа која су испунила упитник износила је 67,8%.

Статистичко истраживање је спроведено је на узорку стратификованом према величини пословног субјекта :

Мала предузећа: од 10 до 49 запослених,
Средња предузећа: од 50 до 249 запослених и
Велика предузећа: преко 250 запослених),
и према Класификацији дјелатности БиХ 2010(КД БиХ 2010).

Дефиниције

NOTES ON METHODOLOGY

Survey on innovation activity of enterprises is completely in accordance with the survey entitled „Community Innovation Survey“.

Target population in this survey are enterprises in Bosnia and Herzegovina which belong to the sections B-M of the Classification of economic activities (KD BiH 2010), with 10 or more employees, in accordance with Commission Regulation (EC) No. 995/2012 implementing the Decision No 1608/2003 of the European Parliament and Council on the production and development of statistical data on statistics science and technology

Simple frame for the statistical survey on innovation activities of enterprises in the period from 2016 to 2018 was extracted from the Statistical Business Register. The sample size is 3 116 small, medium and large business entities. The response rate of enterprises that filled in the questionnaires was 67,8%.

A statistical survey conducted on a sample stratified by size of business entities:

small: from 10 to 49,

medium: 50 to 249 employees and

large: more than 250 employees and the Classification of Economic Activities BiH in 2010 (KDBiH2010).

Definitions

Дефиниције коришћене у истраживању су усклађене са ревидираним Приручником за прикупљање и тумачење података о иновацијама (Oslo manual, IV edition, 2018, u izdanju OECD i EUROSTAT) услед чега је дошло до прекида у серији података. Кориштене дефиниције су:

Иновативне активности предузећа обухватају све развојне, финансијске и комерцијалне активности које спроводи предузеће, а које су намијењене иновацији или за резултат имају иновације. Иновативне активности могу довести до иновације, бити у току, одложене или напуштене у посматраном периоду.

Иновативно активна предузећа су предузећа која су у посматраном периоду имала завршене активности у вези са иновацијама производа или процеса и/или текуће иновативне активности (активности које су биле у току на крају 2018. године) и/или напуштене иновативне активности и/или интерне активности истраживања и развоја и/или уговорене активности истраживања и развоја.

Пословна иновације је нови или побољшани производ или пословни процес (или обоје) који се значајно разликује од претходних производа или пословних процеса и који је имплементиран на тржишту или примијењен у предузећу.

Иновација производа је нови или побољшани производ (роба или услуга) који се значајно разликује од претходних производа или услуга вашег предузећа, а која је имплементирана на тржишту.

Иновација пословног процеса је нови или побољшани пословни процес који је уведен за једну или више пословних функција који се значајно разликује од претходних пословних функција и који је имплементиран у предузећу. Пословни процеси обухватају методе за производњу робе или пружања услуга; логистику, методе испоруке или дистрибуције; методе за обраду информација или комуникацију; методе за рачуноводствене или друге административне послове; пословне праксе за организационе процедуре или спољне односе; методе за организовање радне одговорности, доношење одлука или управљања људским ресурсима и маркетиншке методе за

Definitions used in the survey comply with the revised Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation (Oslo Manual, 4th Edition, 2018, published by OECD and Eurostat), causing breaks in the data series. The following definitions were used

Innovation activities include all developmental, financial and commercial activities undertaken by an enterprise that are intended to innovate or that result in an innovation. Innovation activities may result in innovation, be ongoing, delayed or abandoned in the observation period

Innovation-active enterprises are those that, in the observation period, have had completed product or process innovation activities and/or ongoing innovation activities at the end of 2018 and/or abandoned innovation activities and/or in-house research and development activities and/or contract-out research and development activities

A business innovation is a new or improved product or business process (or combination thereof) that differs significantly from the enterprise's previous products or business processes and that has been introduced on the market or brought into use by the enterprise

A product innovation is a new or improved good or service that differs significantly from the enterprise's previous goods or services and that has been introduced on the market.

A business process innovation is a new or improved business process for one or more business functions that differs significantly from the enterprise's previous business processes and that has been brought into use by the enterprise. Business processes include methods for producing goods or providing services; logistics, delivery or distribution methods; methods for information processing or communication; methods for accounting or other administrative operations; business practices for organizing procedures or external relations; methods of organizing work responsibility, decision making or human resource management; marketing methods for promotion and packaging, pricing, product placement or after sales services

промовисање, паковање, утврђивање цијена,
пласирање производа или рекламације.

Издаје и штампа Агенција за статистику Босне и Херцеговине, 71000 Сарајево, Зелених беретки 26
Published and printed by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26

Телефон/Phone: +387 (33) 911 911 · Телефакс/Telefax: +387 (33) 220 622
Електронска пошта/E-mail : bhas@bhas.gov.ba · Интернетска страница/Web site: <http://www.bhas.ba>

Одговара директор: др Велимир Јукић
Person responsible: Velimir Jukić, PhD, Director

Саопштење приредио: Драган Јововић
Prepared by: Dragan Jovović

Подаци из овог саопштења објављују се и на интернету
First Release data are also published on the Internet
